

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

16. søndag i treenighetstiden – 12. september 2021

Prekentekest: Matteus 5,10-12

Lesetekst I: Salme 13,2–6

Lesetekst II: 1 Pet 4,12–19

Herlighetsteologiens ubibelske toner

Når jeg leser dagens tekstrekke, kommer jeg ikke bort fra å nevne den såkalte *herlighetsteologien*. For det er noe dypt ubibelsk over de tonene som springer ut av den type teologi, og som ikke samstemmer med den virkeligheten vi blant annet møter i dagens tekstrekke. Jeg kommer ikke til å gå dypt ned i herlighetsteologiens verden i denne tekstgjennomgangen. For de som vil lese mer, så finnes mye god og konstruktiv litteratur på feltet. Særlig synes jeg førsteamanuensis og prorektor ved Fjellhaug Internasjonale Høyskole, Arne Helge Teigen, har mye konstruktivt og godt på dette området.

På engelsk blir herlighetsteologi gjerne kalt «*the health, wealth and prosperity gospel*». Teologien forkynner at som kristne er vi i stand til å leve liv der vi har fremgang på alle livets områder. Dersom vi lever nært Gud vil vi for eksempel aldri bli syke, oppleve pengemangel, eller ha problemer i hjemmet eller på jobb. Det gjelder å tenke positivt og tro riktig. Da vil alt ordne seg for oss, og vi erfare fremgang og vellykkethet. Dersom vi likevel ikke opplever den materielle fremgangen som teologien lover, da er det noe galt med oss. Enten tror vi feil eller for lite, eller så er det synd i livet vårt som Gud straffer oss for.

Men det er denne virkeligheten som herlighetsteologien tegner for oss som kolliderer kraftig med dagens bibeltekster. Her er det tale om lidelse, forfølgelse og motgang. For det er ikke slik at Guds Ord lover den troende framgang og lykke på alle livets områder. Nei, snarere tvert om. Den forteller oss at det kan bli tøft. Og Peter skriver at vi ikke skal bli overrasket om motgang, lidelse og prøvelser kommer vår vei (1 Pet 4,12).

På den måten er dagens bibeltekster i stor kontrast til det budskapet herlighetsteologien forkynner. Det skal vi være oppmerksomme på, og vi skal tale og rettlede hverandre med Kristi ord som rettesnor. Derfor, hør hva vår Herre sier:

*Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres.
Ja, salige er dere når de for min skyld håner og forfølger dere, lyver og snakker ondt om
dere på alle vis.
Gled og fryd dere, for stor er lønnen dere har i himmelen. Slik forfulgte de også profetene
før dere.*

Å lide for det som er verdt å lide for

Dagens tekster handler om lidelse og forfølgelse. Samtidig er det viktig å presisere at den lidelsen Jesus taler om ikke er alle former for lidelse og forfølgelse. Det finnes både lidelse og forfølgelse som ikke er saliggjørende, slik apostelen Peter skriver i leseteksten (1 Pet 4,15).

Samtidig er dagens tekst tydelig på at det finnes noe det er verdt å bli forfulgt for. Den lidelsen kan være både urettferdig og tung, slik salmisten i Salme 13 gir uttrykk for. Likevel, midt i lidelsen og det som er vanskelig, setter salmisten sin lit til Herren og hans miskunn. Ja, salmisten vil faktisk lovsynge Gud midt i lidelsen.

Det minner meg om historien fra Apostelgjerningene 16. Silas og Paulus er satt i fengsel. Grunnen til at de er i fengsel er at de i Jesu navn har drevet en ond ånd ut av en kvinne. Denne kvinnen var en slave, og hennes eier likte meget dårlig at den onde ånden, som fungerte som en spådomsånd, hadde forlatt kvinnen. Nå kunne han ikke lengre tjene penger på henne. Dette førte til en urettferdig rettssak for Paulus og Silas, hvor de ble mishandlet med piskeslag, for så å bli kastet i den innerste fengselssellen, med føttene bundet i blokker.

Jeg kan kjenne på den urettferdigheten Paulus og Silas må ha kjent. De hadde gjort godt mot et annet menneske, og belønningen de fikk i byen Filippi var piskeslag og fengsel. Men i fengselet, midt i lidelsen og urettferdigheten, holder Paulus og Silas bønn og lovsangs møte. Hva er det som gjør at de lovsynger under slike forhold?

Det er noe det er verdt å lide for.

Profetene før dere

Det gamle testamentet var Jesu og disiplenes Bibel.. Det var referanserammen og autoriteten. Også i dagens evangelietekst synliggjøres kontinuiteten mellom Det nye og gamle testamentet. Jesus henviser til de gammeltestamentlige profetene, som også ble forfulgt for sitt vitnesbyrd.

Jeg er nokså sikker på at Jesus tenkte særskilt på profeten Jeremia i denne sammenheng. Jeremia levde rundt 600 år før Jesus. Han fikk et tydelig profetkall fra Herren, og skulle forkynne omvendelse til folket i Jerusalem. Det er få profeter som fikk erfare så mye lidelse som Jeremia, både psykisk og fysisk. I kapittel 15 sier han: *Ve meg, mor, at du fødte meg, en mann i strid og trette med hele landet. Jeg har verken gitt eller tatt opp lån, og enda forbanner de meg alle. I sannhet, Herre: Har jeg ikke tjent deg til det gode, har jeg ikke bedt til deg da fienden kom, i nødens og trengselens tid? [...] Vit at jeg må tåle spott for din skyld* (Jer 15, 10-11 og 15,15).

Mot slutten av kapitlet får Jeremia svar fra Herren: *For jeg er med deg, jeg vil frelse deg og berge deg, sier Herren. 21 Jeg vil berge deg ut av de ondes hånd og fri deg fra voldsmenns grep* (Jer 15,20-21). Et løfte om at Herren er med han, gjennom lidelsen og urettferdigheten. Jeremias lidelse var urettferdig, men det var en lidelse det var vært å lide for – og gjennom lidelsen var Herren med han.

Det gamle testamentet inneholder også en rekke andre historier om mennesker som levde sine liv i tjeneste for Herren. I Hebreerbrevet står om flere av dem, ofte kalt *trosheltene*. Enkelte av trosheltene erfarte både rikdom og ære i dette livet, ved at de vant over kongeriker og fikk løfter oppfylt (Hebr 11,33). Men forfatteren fortsetter, og viser oss at det også finnes

andre vitnesbyrd i GT, vitnesbyrd og liv som ligner Jeremias liv. Noen av trosheltene ble torturert, andre måtte tåle spott og piskeslag, noen lenker og fengsel, og andre forfølgelse og mishandling (Hebr 11,35-37). Hebreerbrevets konklusjon om disse trosheltene som erfarte lidelse er: *Verden var dem ikke verdig* (Hebr 11,38).

Lønn i himmelen

Det kristne håp setter ikke sin lit bare til dette livet. Dypt i vår tro ligger det et håp om et nytt liv, en oppstandelse og det fullkomne. Paulus sier at *hvis vårt håp til Kristus gjelder bare for dette livet, er vi de ynkeligste av alle mennesker* (1 Kor 15, 19). Da farer vi med løgn, og lurer både oss selv og andre. *Men nå er jo Kristus stått opp fra de døde, som førstegrøden av dem som er sovnet inn* (1 Kor 15,20).

Jesu død og oppstandelse er selve kjernen i vår tro. Oppstandelsen forkynner tydelig Jesu makt over død og synd. Påskedag er dagen da døden møtte sin overmann, Jesus fra Nasaret.

Ved troen er vi blitt medborgere og har fått borgerrett i himmelen (Fil 3,20 og Ef 2,19). Det gir en helt annen dimensjon over liv og evighet. I denne verden vi lever i nå er det mye det er verdt og kjempe, lide og dø for. Og det er det Jesus saligpriser. Selv om verden kan behandle den troende urettferdig, med spott og forfølgelse, så glemmer ikke Herren de som har kjempet for rettferdigheten og vår Herre Jesu navn. Han gir dem løfter og håp.

Til de forfulgte sier Herren: *Gled og fryd dere, for stor er lønnen dere har i himmelen.*

Her trekkes igjen det evige perspektivet fram. Ved troen har vi alle fått del i Jesu seier over døden, og våre synder er tilgitt. Samtidig sier Herren at det venter en særskilt belønning til de som ble forfulgt for sin tro i dette livet i det kommende liv. Selv om verden glemte dem, har ikke Herren glemt dem.

Herren ser den som lider for rettferdighetens skyld

Å være salig er noe positivt. Det greske ordet *salig* er «makáριοι», som er en flertallsform (salige). Det er de nystestamentlige forfatterenes måte å gjengi det hebraiske begrepet «asjreí» på, som også er en flertallsform som oversettes med «salig» på norsk. *Asjreí* er en kombinasjon av både «å være velsignet» og «å være lykkelig». Det er denne tilstanden som «salig» gjengir, man er velsignet og lykkelig.

Da jeg studerte teologi på NLA Høyskolen husker jeg at vi snakket om at «salig» kunne forklares som en himmelsk gratulasjon, som om Herren selv rakte ut hånden for å gratulere. Denne litt mer muntlige måten å forklare «salig» på liker jeg. I en norsk og vestlig kontekst forstår vi hva det vil si når noen retter ut hånden og vil gratulere – det er noe positivt. Herren retter ut sin hånd og sier at man er velsignet og lykkelig – men er salig.

Samtidig tror jeg mange som erfarer lidelse for rettferdighetens skyld ofte kan føle på en urettferdighet. Noen sitter i fengsel for evangeliets skyld, andre tortureres, mens andre lever i frykt og på flukt. Ofte er det dypt urettferdighet i denne lidelsen. Man har gjort det gode og det rette, og likevel erfarer man lidelse og forfølgelse.

Det er da himmelen åpnes over oss, og Herren retter ut sin hånd og sier over den som erfarer lidelse for rettferdighetens skyld – du er salig. Det ligger en trøst og sannhet i dette. Gud ser den som lider for rettferdighetens skyld. Midt i en urettferdig verden retter Herren ut sin hånd til den som lider for rettferdighetens skyld. Jeg tenker at det også ligger en takk i den

hånden som rettes ut. En takk fra Herren, en hilsen som sier at du ikke er glemt, og et løfte om *lønn i himmelen*.

Den messianske bevegelse i Israel

I dag er det mange av våre brødre og søstre i troen som blir forfulgt for sin tro. Her gjør Åpne Dører og Stefanusalliansen et viktig arbeid. Også i Israel erfarer våre trossøsken motgang, diskriminering og til del forfølgelse for sin tro.

Caspari Center utgir denne høsten en ny versjon av undersøkelsen *Facts and Myths*, fra 1999. I nytgivelsen skriver Caspari Center også om forfølgelse og diskriminering av jesustroende jøder i Israel. Caspari Centers undersøkelse viser at 40% av de jesustroende jødene i Israel erfarer diskriminering på grunn av sin tro på Jesus som Messias, og rundt 20% av bevegelsen opplever stor diskriminering og forfølgelse på grunn av sin tro.

Det gjør noe med meg som misjonsleder, medmenneske og kristen, å få se svart på hvit at 40% av mine jesustroende brødre og søstre i Israel opplever diskriminering på grunn av sin tro og sitt vitnesbyrd om Jesus Messias. Det er også slik at messianske jøder ofte blir definert bort fra sin jødiske identitet av israelske myndigheter. Troen på Jesus diskvalifiserer dem som jøder, og mange jesustroende jøder har dermed store vansker med *aliyah* (immigrere til Israel). De blir fratatt sin jødiske identitet og tilhørighet på grunn av sin tro. Dette er selvsagt en stor påkjenning for mange jesustroende jøder.

Vi må ikke glemme den messianske bevegelsen og våre jesustroende jødiske søsken. Jeg håper at vi denne søndagen også kan legge dem fram for Gud i bønn, og at de kan få erfare at vi står sammen med dem.

Vegard Soltveit

Generalsekretær Den Norske Israelsmisjon

vegard@israelsmisjonen.no